

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 3. marts 2023
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Emilie Glismand
Sagsnr.: 2023-0030-8297
Dok.: 2723834

Besvarelse af spørgsmål nr. 214 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 214 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 3. februar 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Peter Hummelgaard

/

Maria Carlsson

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 214 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for lovmæssigheden af, at betjente truer borgere med at hente en låsesmed, hvis borgeren ikke ønsker at åbne døren, i de tilfælde hvor der ikke foreligger en ransagningskendelse, eller på anden vis er taget noget retsskridt imod borgeren?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigspolitiet, der har oplyst følgende:

”Rigspolitiet skal indledningsvis bemærke, at anvendelse af låsesmed til brug for at skaffe sig adgang til f.eks. private hjem kan ske i forbindelse med udførelse af politiets opgaver efter politiloven, i forbindelse med udførelse af en tilsynsopgave eller i forbindelse med efterforskning af en konkret straffesag.

Det følger af politilovens § 22, stk. 1, nr. 1, at politiet kan lade foranstaltninger udføre, når den ansvarlige har undladt at efterkomme påbud udstedt i medfør af politiloven eller regler udstedt med hjemmel i loven og den ansvarlige er gjort bekendt med, at undladelse af at efterkomme påbuddet kan få denne følge. Sådanne foranstaltninger kaldes selvhjælpshandlinger og kan eksempelvis være anvendelse af låsesmed.

Det er således efter § 22, stk. 1, nr. 1, en forudsætning for at anvende låsesmed til brug for at skaffe sig adgang til eksempelvis private hjem, at den ansvarlige forinden har fået et påbud i medfør af politiloven eller efter regler udstedt i medfør af loven.

Det er endvidere en forudsætning, at der foreligger proportionalitet mellem anvendelse af låsesmed til brug for at skaffe sig adgang til eksempelvis private hjem, og den fare eller det ulovlige forhold, der skal afværges eller bringes til ophør.

Det følger af politilovens § 22, stk. 1, nr. 2, at politiet kan lade foranstaltninger udføre, når øjeblikkelig indgriben er nødvendig til beskyttelse af enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed eller for at undgå betydelige forstyrrelser af den offentlige orden.

Det er i tilfælde omfattet af § 22, stk. 1, nr. 2, ikke en betingelse, at der forinden er udstedt et påbud, og bestemmelsen giver således politiet mulighed for at skride ind umiddelbart, når det er nødvendigt for at beskytte sikkerheden eller undgå betydelige

forstyrrelser af den offentlige orden. Det kan f.eks. være lukning af en gashane eller kemikalieudslip.

Politiet udfører endvidere tilsynsopgaver, herunder tilsyn med dømte seksualforbryderes overholdelse af forbud efter straffelovens § 236, stk. 1, nr. 1-4, jf. stk. 11. Det følger af straffelovens § 236, stk. 11, 2. pkt., at politiet som led i tilsynets gennemførelse uden retskendelse kan skaffe sig adgang til den dømtes bolig og andre lokaliteter, som den dømte råder over, og foretage undersøgelse heraf.

Tilsvarende gør sig gældende for politiets tilsynsopgave med fremmedkrigere og andre terrordømtes overholdelse af forbud efter straffelovens § 79 b, stk. 1, jf. stk. 6. Politiet kan som led i gennemførelsen af et tilsyn med et meddelt kontaktforbud efter stk. 1, jf. stk. 3, uden retskendelse skaffe sig adgang til den dømtes bolig og andre lokaliteter, som den dømte råder over, og foretage undersøgelse heraf., jf. stk. 6, 2. pkt.

Hvis den dømte ikke frivilligt vil lukke politiet ind med henblik på, at politiet kan undersøge den dømtes bolig og andre lokaliteter, som den dømte råder over, kan politiet skaffe sig adgang ved tvang, hvis det er nødvendigt for at gennemføre tilsynet.

Politiet vil i sådanne tilfælde bl.a. kunne skaffe sig adgang ved anvendelse af låsesmed.

Det bemærkes, at politiet skal udføre de nævnte tilsynsopgaver efter straffeloven så skånsomt, som omstændighederne tillader, samt gennemføre tilsynet på en måde, der står i rimeligt forhold til tilsynets formål, jf. § 79 b, stk. 7, og § 236, stk. 12. Dette indebærer bl.a., at politiet ved gennemførelsen af tilsynet med et meddelt kontaktforbud efter straffelovens § 79 b, stk. 1, alene må foretage undersøgelse af den dømtes bolig og andre lokaliteter, som den dømte råder over, hvis mindre indgribende foranstaltninger ikke er tilstrækkelige.

Endelig kan politiet til brug for efterforskningen af en anmeldelse om et strafbart forhold foretage ransagning hos en mistænkt eller ikke-mistænkt person efter retsplejelovens regler herom.

Politiet kan foretage ransagning af 1) boliger og andre husrum, dokumenter, papirer og lignende samt indholdet af aflåste genstande, og 2) andre genstande samt lokaliteter uden for husrum, jf. retsplejelovens § 793, stk. 1.

Ransagning af husrum, andre lokaliteter og genstande, som en mistænkt har rådighed over, må kun foretages, såfremt 1) den pågældende med rimelig grund er mistænkt for en

lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og 2) ransagningen må antages at være af væsentlig betydning for efterforskningen, jf. retsplejelovens § 794, stk. 1. Det kræves tillige ved ransagning af boliger og andre husrum, dokumenter, papirer og lignende samt indholdet af aflåste genstande, enten at sagen angår en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængselsstraf, eller at der er bestemte grunde til at antage, at bevis i sagen eller genstande, der kan beslaglægges, kan findes ved ransagningen, jf. retsplejelovens § 794, stk. 2.

Politiet skal indhente en ransagningskendelse, jf. retsplejelovens § 796, stk. 2, medmindre den mistænkte meddeler skriftligt samtykke til ransagningen, hvorefter beslutning herom også kan træffes af politiet, jf. stk. 5. Såfremt undersøgelsens øjemed vil forspildes, dersom retskendelse skulle afventes, kan politiet træffe beslutning om at foretage ransagningen. Fremsætter den, mod hvis husrum, lokaliteter eller genstande ransagningen retter sig, anmodning herom, skal politiet snarest muligt og senest inden 24 timer forelægge sagen for retten, der ved kendelse afgør, om indgrebet kan godkendes, jf. retsplejelovens § 796, stk. 3. Politiet kan både i tilfælde af en ransagning efter indhentet kendelse og ved ransagning på øjemedet skaffe sig adgang til pågældende bolig mv. ved egen drift eller med bistand fra f.eks. en låsesmed.

Ransagning hos en ikke-mistænkt kan kun ske, såfremt 1) efterforskningen vedrører en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængselsstraf, og 2) der er bestemte grunde til at antage, at bevis i sagen eller genstande, der kan beslaglægges, kan findes ved ransagningen, jf. retsplejelovens § 795, stk. 1. Sådanne ransagninger kan ske med skriftligt samtykke fra den ikke-mistænkte. Giver der ikke skriftligt samtykke, finder reglerne i § 796, stk. 2-4 og 6, anvendelse.

Sammenfattende bemærkes, at når politiet skaffer sig adgang til private hjem ved hjælp af en låsesmed, sker dette altid på baggrund af en konkret vurdering af den pågældende sag og under iagttagelse af de betingelser, der knytter sig til det konkrete indgreb.”